

Markéta Bočková
Marcela Kafková
Veronika Lopourová
Ivana Mazourová
Markéta Žampachová

Kvalitativní výzkum – „Co potřebují absolventi, aby se uplatnili na trhu práce“ **Schéma dotazování**

V průběhu rozhovoru s absolventem se zaměřujeme na období těsně před a po skončení studia, kdy se otázka hledání zaměstnání stává aktuální, následně pak na období samotné nezaměstnanosti. Hlavním cílem je zjistit, jaké byly strategie absolventa při hledání zaměstnání; co tyto strategie ovlivnilo a co vedlo k tomu, že tyto strategie byly neúspěšné nebo naopak úspěšné.

Základem schématu dotazování je **(1) vztah absolventa k hledání zaměstnání** – zjišťujeme, zda absolvent končil školu s tím, že chce být co nejdříve zaměstnán, nebo naopak o trvalém zaměstnání jako životní strategii dosud neuvažoval. Zjišťujeme také, jaké byly předchozí pracovní zkušenosti absolventa.

Následuje pět tematických oblastí, které s hledáním zaměstnání souvisí, podmiňují je, motivují nebo demotivují:

- (1.1) Výchozí situace jedince** – Popis životní situace v době dokončování studia. Zaměřujeme se na finanční a bytovou situaci a partnerské vztahy.
- (1.2) Rodina** (= vychovatelé/živitelé v době dokončování studia) – Zjišťujeme přímý a nepřímý vliv rodiny (např. tlak na osamostatnění, inspirace příkladem rodičů nebo podvědomé kopírování životních strategií) i případné aktivní shánění zaměstnání rodinou.
- (1.3) Inspirace vrstevníky** – Především jde o zjištění vlivu spolužáků a vrstevníků na absolventovy strategie hledání zaměstnání. Zaměřujeme se opět na přímý i nepřímý vliv a nápodobu strategií vrstevníků.
- (1.4) Formální instituce** – Zahrnují úřady práce, správu sociální péče, školu a pod.. Zajímá nás obeznámenost absolventa s pravidly a chodem těchto institucí, zkušenosti absolventa i jeho okolí se zmíněnými institucemi, vztah absolventa k těmto institucím a míra aktivity při jednání v jejich rámci.
- (1.5) Očekávání spojená se zaměstnáním** – Absolventova představa budoucí práce a jeho priority související se zaměstnáním (ochota se přestěhovat, výše platu, kolektiv). Sledujeme osobní význam práce pro absolventa v rovině ekonomické a sociální.

Předpokládáme, že absolvent nebude hovořit zvláště o tématech 1.1. – 1.5, jednotlivé vlivy spolu totiž úzce souvisí, absolventovy vzpomínky tedy mohou být různě vzájemně propojené. Během rozhovoru bychom se však měly snažit absolventa navést k vyjádření ke všem pěti okruhům.

Již v rámci hovoru o tématech 1.1 – 1.5 bude jistě absolvent zmiňovat, jak období nezaměstnanosti prožíval. **(2) prožívání nezaměstnanosti**, je druhým základem schématu dotazování. Zjišťujeme, co absolvent považoval za největší výhody a nevýhody nezaměstnanosti, jak hodnotí motivace a působení faktorů 1.1. -1.5.

Z prožívání nezaměstnanosti pak vychází poslední, hlavní téma dotazování **(3) samotné strategie absolventa při boji s nezaměstnaností**. Sem patří konkrétní aktivity absolventa, překážky při hledání zaměstnání, příklady pomoci nebo naopak demotivující faktory, nedostatky a podobně.

Pro větší přehlednost nyní uvádíme grafické znázornění schématu dotazování.

Schéma dotazování

